

Mig any sense bombes d'ETA

La manca d'atemptats coincideix amb un viu debat intern i amb un procés de reflexió de l'esquerra abertzale que albira la fi de la lluita armada

Avui fa sis mesos que ETA no comet cap atemptat. El 9 d'agost de l'any passat va fer esclatar quatre bombes a Mallorca, al cap de pocs dies de la mort de dos guàrdies civils de la caserna de Palmanova (Calvià). Aquells atemptats van sorprendre la policia perquè eren fets en una illa, molt a prop de la residència del rei d'Espanya i pocs dies després d'un altre atemptat mortal a Burgos. L'entorn de l'esquerra abertzale considera que aquesta manca d'atemptats és una voluntat expressa de l'organització de respectar el debat en l'esquerra abertzale, al marge de l'impacte de la pressió policíaca.

La manca de bombes, l'ha atribuïda el Ministeri d'Interior espanyol a l'eficàcia de la lluita antiterrorista que ha debilitat molt ETA. Segons aquesta versió, els membres d'aquesta organització són cada vegada més inexperts i passen menys temps en actiu abans de ser detinguts. Per això ha augmentat el nombre de detencions aquests darrers anys. El ministre d'Interior, Alfredo Pérez Rubalcaba, pocs dies abans del darrer atemptat d'ETA **va dir** que les darreres detencions practicades a França reflectien 'la debilitat d'ETA i l'eficàcia de les forces de seguretat a tots dos costats de la frontera'. De totes maneres, també admetia que l'organització 'podia matar en qualsevol moment'.

Però per a explicar el silenci sobtat d'ETA cal mirar el debat intern de l' **esquerra abertzale** sobre una renovació de l'estratègia independentista. Perquè l'esquerra abertzale des de la **Declaració d'Anoeta** (pdf), del novembre de 2004, sosté un debat intens sobre les formes de lluita i el paper d'ETA en el procés d'emancipació nacional. I el mes passat l'esquerra abertzale va fer públic **un document** (pdf) amb les reflexions i propostes fetes durant el debat. El document proposa de superar el conflicte armat i d'adoptar la via pacífica i democràtica, amb la important novetat que no adjudica a ETA cap paper en la negociació, sinó que els reserva tots als agents polítics bascos.

El professor universitari Mario Zubiaga (UPV-EHU), un dels analistes de la realitat política de l'independentisme basc més reconeguts, considera que el principal motiu de la manca d'atemptats d'aquests sis mesos és 'aquest debat de fons de l'esquerra abertzale i de tot el moviment nacional d'alliberament basc'. Per Zubiaga, 'és normal pensar que, mentre hi ha un debat en el moviment independentista, l'organització que pot afectar més greument aquest debat s'abstingui d'actuar per permetre'n el desenvolupament'. També creu que la debilitat d'ETA és, poc o molt, certa, però no tant que no li impedis de mantenir una activitat que condicionés l'agenda política i el debat de l'esquerra abertzale. Per això, Zubiaga opina que el d'ETA és un silenci conscient i volgut.

En canvi, el periodista Mariano Ferrer, que va ser un dels fundadors del diari Egin, però que ara critica l'esquerra abertzale atribueix la manca d'atemptats a tots dos motius alhora. D'una banda, considera que Espanya i França tenen ETA molt controlada, però que si ETA té encara una certa capacitat, és perquè la hi permeten i no la volen liquidar. Segons Ferrer, ETA serveix una determinada concepció de l'estat centralista, amb molt presència i control policíacs. Això no priva que també cregui que la manca d'atemptats té a veure amb el debat de l'esquerra abertzale i amb la consciència de l'organització, que no pot aspirar a ser l'avantguarda política d'una societat com més va, més allunyada de l'acceptació de la violència.

Mariano Ferrer explica que va entrevistar Mikel Antza, màxim dirigent d'ETA el 1997, i aquest li va dir: 'Cert, que no podem derrotar l'estat, però, mentre nosaltres existim, l'estat no podrà dissoldre la voluntat de llibertat del nostre poble.' Aquesta idea que, segons Ferrer, encara tenen els membres de l'organització és allò que n'impedeix la dissolució final per a donar pas a la via exclusivament política. ETA beneeix el debat de l'esquerra abertzale, però creu que encara hi té un paper com a garantia de certes reclamacions en una hipotètica negociació.

'Quan l'esquerra abertzale original, històrica i radical mira d'establir acords, ETA s'afanya a fer-los saber que l'han d'acceptar com a actor polític, i l'estat es preocupa prou d'impedir-ho empresonant-ne els impulsors', segons Ferrer, que creu que el debat de l'esquerra abertzale és seriós i sincer, i que és degut a la innegable persistència de la direcció, malgrat tots els empresonaments i les il·legalitzacions.

9 febrer 2010